

PISA' da Başarılı Ülkelerin Öğretmen Yetiştirme ve Atama Sistemlerinin Karşılaştırılması

* ¹Ruhan Boran Yılmaz, ²Gamze Emre Erden, ³Büşra Özgür Sarıca, ⁴Mehmet Akın, ⁵Ömer Yılmaz, ⁶Gökhan Berat

¹0000-0001-9792-6413, KBÜ Sosyal Bilimle Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bölümü , Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi, rhn-adm@hotmail.com

²0000-0002-7585-8832, KBÜ Sosyal Bilimle Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bölümü , Eğitim Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi, gamze.erden.92@gmail.com

³0000-0003-4676-6311, KBÜ Sosyal Bilimle Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bölümü , Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi ozgurbusra@outlook.com,

⁴0000-0003-4676-6311, KBÜ Sosyal Bilimle Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bölümü , Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi, yilmaz_omer86@hotmail.com

⁵0000-0003-2849-9117, KBÜ Sosyal Bilimle Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bölümü , Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi, gokhanberat73@hotmail.com

⁶0000-0001-9792-6413, KBÜ Sosyal Bilimle Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bölümü , Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi, Mehmet_akin78@hotmail.com

Özet

Eğitime önem veren ülkeler eğitimde kaliteyi yakalayabilmek, eğitim sistemlerini dünyanın en iyisi konumuna getirebilmek için diğer başarılı ülkelerin eğitim sistemleriyle, kendi eğitim sistemlerini karşılaştırmalarını sağlayan uluslararası çalışmalara önem vermektedir. Bu uluslararası çalışmaların ilk sırasında OECD tarafından gerçekleştirilen ve ülkemizin de katılım sağladığı PISA sınavları gelmektedir. Eğitim sistemlerindeki değişimler, kaliteli eğitim anlayışındaki değişen bakış açıları eğitimde kalitenin ilk şartının öğretmen olduğunu göstermektedir. Eğitimde bu denli büyük katkısı olan öğretmenlerin yetiştirilmesi de bu katkıyı artırıcı amaçlara hizmet etmektedir. Bu araştırmanın amacı PISA sınavlarında başarılı olan ülkelerin öğretmen yetiştirme ve atama sistemlerini inceleyerek, Türkiye'deki öğretmen yetiştirme, atama sistemine önerilerde bulunmaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Veri toplama tekniği olarak doküman taraması yapılmıştır. Bu kapsamda beş ülkenin öğretmen yetiştirme ve atama sistemleri incelenerek, bu ülkeleri başarılı kılan etkenler analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen yetiştirme, PISA, Atama sistemi.

Teachers 'Development and Assignment Systems of PISA Successful Countries

Abstract

Countries that give importance to education in education to catch quality, education the world's best systems education system of other successful countries, own education systems nations providing comparison It gives importance to studies.This is the first of international studies During the OECD by and the participation of our country provided by the PISA exams. Changes in education systems, Changing the understanding of quality education perspectives; first in quality of education The requirement shows that the teacher is. In education so great contribution cultivating this additive serves the purposes. This the aim of the research teacher of successful countries with rearing and assignment systems to compare teacher training and assignment system in our country. Qualitative research in research document scanning used. Research data were obtained using document analysis. Teacher training and assignment of five countries the systems examined and Turkey By comparing these countries successfully what makes the factors to be analyzed It was studied.

Keyword: Teacher training, Pısa, Assignment system.

1. GİRİŞ

Eğitim doğumdan ölüme kadar sürer. Eğitim önce ailede başlar okulda devam eder, sonrasında kültürel, sosyal boyutlarıyla bütün yaşamımızda varlığını sürdüren bir kavram olarak değerlendirilebilir. Böyle düşünüldüğünde “Eğitim yaşamın ta kendisidir” de diyebiliriz. Kişinin kendini geliştirmesi, tecrübe sahibi olması, yaşadığı topluma yararlı, iyi ve sorumlu birey olarak yetişmesi eğitimin amacıdır. Nitelikli bir eğitim için öncelikli olarak öğretmenden ve öğretmen eğitiminden başlanmalıdır. Öğretmen eğitimi öğretmenlik mesleği boyunca ve öğretmenliğin her basamağında desteklenmelidir. Çünkü öğretmenlik mesleği sürekli gelişime ve yenilenmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu yüzden öğretmen eğitimi veren kurumların program ve müfredatları öğretmenlik mesleğindeki eğitim araştırmalarına bağlı olarak geliştirilmelidir (B. Buchberger, B.P. Campos, D.Kallos, J.Stephenson, 2000). Ülkenin esas unsurlarının temelinde öğretmen yer almaktadır. Eğitim ve öğretimde nitelikli bir öğretmenin yerine geçebilecek başka bir kaynak bulunmamaktadır. Dünyaya gelmiş tüm bireylerin eğitilmesinde rol alan öğretmenler; çağa uygun yöntemler, iyi bir siyasetçi, önderlik ve yol gösterici gibi özelliklere sahip olması gerekir (Matriano, 1997). Bu durum ülkelerde nitelikli öğretmen yetiştirme ve eğitim sisteminin ihtiyaç duyduğu öğretmen kaynağını karşılamaya yönelik çeşitli politika ve uygulamalar geliştirme zorunluluğu ortaya koymuştur. Bir ülkede kaliteli öğretmenler yetiştirmedikçe, o ülkenin yükseleceğini, geleceğini düşünmek anlamsız olur. Zira nerede olursa olsun, öğretmenler ve öğretmenlik mesleği üst düzey kaliteye ulaşmadıkça, ülkenin eğitim sistemini ve eğitimde kullanılan araçları değerlendirebilmek olanaksızdır (Akyüz, 2000).

Türkiye’de uluslararası sınavlarda gösterdiği performanslar sebebiyle, eğitim sistemi sürekli olarak irdelenmekte, başarıyı artırıcı etmenlerin neler olabileceği konusunda araştırmalar yapılmaktadır. Alan yazıları incelendiğinde eğitimde başarının ilk şartının öğretmenler olduğunun ortaya konması, ülkemizde öğretmen yetiştirme sisteminin gözden geçirilmesi gerektiği inancını doğurmaktadır. Türkiye’de eğitim fakültelerine girebilmek için öğrenciler

liseden sonra merkezi bir sınava girmekte, yeterli bilişsel başarıyı sağlayan bütün adaylar başka herhangi bir şart aranmaksızın eğitim fakültelerine kayıt yaptırabilmektedir. Türkiye’de günümüzde faal olarak eğitim veren üniversitelerin birçoğunda eğitim fakültesi bulunmakta olup, her yıl bu okullardan binlerce öğretmen mezun olmaktadır. 4 yıllık bir eğitim ardından, bir yıl süreli kısıtlı bir staj uygulaması alan öğretmen adayları, mezun olduktan sonra tekrar genel bir merkezi sınav uygulaması ile öğretmen olabilmek için girişimde bulunmaktadır. Yine bilişsel başarı gerektiren sınavı geçen adaylar ardından mülakata girerek öğretmen olmak için gereken aşamalardan geçmektedir. Mesleğe girişte belirleyici rol oynayan sınav alan ile ilgili bilgi ve becerileri değerlendirilmemekte, öğretmenlik mesleği öncesi alınan eğitim esnasında gösterilen başarı ve uygulama becerileri göz önünde bulundurulmamaktadır. (Eraslan, 2006). Pısa gibi uluslararası sınavlarda başarı göstererek ilk sıralara yerleşen ülkelerde ise çok farklı uygulamalar izlenmektedir.

Bu araştırmada Pısa’da matematik, fen ve okuma alanlarında başarılı olan ülkelerin öğretmen yetiştiren kurumlara giriş, yetiştirme ve atama sistemleri incelenmiştir. Uygulamada başarılı örneklerin tespit edilerek Türk eğitim sisteminde öğretmen adaylarını seçme ve yetiştirme sürecine yönelik önerilerde bulunmaktadır. Araştırma; eğitim sisteminin kalitesini artırmaya yönelik olarak, belirlenen ülkelerin öğretmen yetiştirme sistemlerinin incelenmesi ve Pısa’da başarılı olan bu ülkelerdeki birtakım uygulamaların Türk eğitim sisteminde nasıl ve ne şekilde uygulanabileceği noktasında önerilerde bulunması açısından önem taşımaktadır.

Araştırma konusu ile ilgili daha önce yapılmış olan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Orakçı, 2015; Aksoy ve Gözütok, 2014; Kabaran ve Gürgen,2016). Araştırma esnasında bu çalışmalardan da yararlanılmıştır.

2. Finlandiya

2.1. Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Giriş Şartları

Genç Finliler arasında öğretmenlik her yıl düzenli olarak yapılan anketlerde en çok tercih edilen meslektir (Sahlberg, 2011). Finlandiya’da öğretmen olmak oldukça zorlu ve rekabetli bir süreçtir ve ancak ülkenin en parlak öğrencileri bu hayallerine kavuşabilir. Her bahar binlerce lise mezunu sekiz üniversiteye başvurularını yaparlar. Başvuran 10 adaydan sadece 1 tanesi programa kabul edilir (Yıldız, 2013). Eğitim fakültelerinin de kontenjanlarını belirli sayılarda sınırlı tutmaları, öğretmenlerin nitelikli yetiştirilmesinin temelini oluşturur. Öğretmen eğitimi veren okullar da diğer okullar gibi öğrenci seçiminde ve kabul edilmesinde kendilerine özgün sınav sistemi uygulamaktadır. Ylioppilastutkinto adı verilen genel sınav ülke genelinde yapılarak, sınavda öğrencilerin o güne kadar aldıkları bilgi ve eğitimin yeterliliği ölçülmektedir. Bu sınav sonunda yeterli puanı alan öğrenciler üniversitelerin kendi hazırladıkları sınavlara girmektedir. Bu sınavlara yerleştirmelerde sınav sonucunun yanı sıra ortaöğretim başarı puanları da etkili olmaktadır (Abbasioglu, 2017)

Finlandiya’da öğretmen olabilmek için de ülke genelinde uygulanan sınav sonucu yeterli gelmemektedir. Öğretmen adayları üç aşaması bulunan bir sınavı da başarı ile geçmek durumundadır. Bu sınavların ilk aşaması bilgiyi araştırma, eleştirebilme, sentez ve analiz yapma aşamasıdır. İkinci aşamada adaylara mülakat yapılarak adayın kişilik özellikleri ve mesleğe uygunluğu ölçülmektedir. Son aşama ise uygulamalı bir sınavdır. Bu aşamada adaylara örnek bir ders anlatırılarak adayın sunumu, diksiyonu ve yönetim becerileri ölçülmektedir.

Bu üç aşamayı geçen adaylar eğer tüm bu aşamaları başarı ile tamamlarlarsa belge almaya hak kazanmakta ve bu belge ile öğretmen yetiştirme programına başvurabilmektedir (Bal ve Başar, 2014). Bu kadar aşamayı başarı ile tamamlamış olsalar bile başvuru yapan adaylardan sınıf öğretmenliğine başvuranların sadece %10'u, alan öğretmenliğine başvuranların %10 ile % 50'si , mesleki öğretmenlik eğitimine başvuranların da %30' u öğrenci olarak ancak programa kabul edilmektedir. Kabul edilen öğrenciler fakültelere yerleştirilerek alan dersleri ile birlikte formasyon derslerini de almaya başlamaktadırlar (Abbasioglu, 2017).

2.2. Öğretmen Yetiştirme

8 Fin Üniversitesinin hepsinde sınıf, branş ve okul öncesi öğretmenleri için eğitim programı verilmektedir. Özel eğitim ve eğitim programları öğretmenleri içinse daha büyük birkaç üniversite de program bulunmaktadır. Bazı üniversiteler ev ekonomisi, el sanatları, tasarım ve teknoloji ve beden eğitimi programları bulunurken, müzik ve resim öğretmenleri için ayrı okullar mevcuttur. Bu üniversitelerde anaokulu öğretmenlerine 3 yıllık 120 kredilik bir program uygulanırken, diğer bütün öğretmen adayları 4-6 yıllık ve 160 kredilik yüksek lisans programını bitirmesi gerekmektedir (Barrows, Moon, Vlascenau, 2003).

Öğretmen eğitimcilerinin nitelikleri, diğer Finlandiya üniversitelerindeki eğitimcilerle aynıdır. Bu okulların tek farkı, öğretmenlik uygulamasından sorumlu olan öğretmenlerin aynı zamanda pedagojik öğretmen niteliğine sahip olmalarıdır. Üniversite öğretim kadrosunun yapısı, yüksek standartlarda araştırma yeterliliği olan profesörlerden, doktora derecesine sahip eğitimciler, doktora sonrası araştırmacılar ve doktora öğrencilerinden oluşur. Fin öğretmen eğitimi bölümlerindeki öğretim elemanlarının yaklaşık olarak: %20–25 profesör ve diğerleri öğretim görevlisidir. Doktora sonrası araştırmacılar ve doktora öğrencileri de eğitim personelidir ancak çok küçük bir öğretim görevi vardır(Vogrinc, Zuljan, 2011).

Öğretmen adayları okula kabul edildikten sonra önce branşlarıyla ilgili dersleri Fen veya Sosyal Bilimler Fakültesinden alıp, formasyon derslerini de eğitim fakültelerinden almaktadır. Eğitim fakülteleri; formasyon eğitimi, iletişim, pedagoji, alan bilgisi, didaktik gibi konularda dersler vermektedir. Uygulama ve teori bir araya getirilerek kuramsal bilgilerin pratikte uygulanmasına imkan sağlamıştır. Eğitim fakültelerinin hepsinde temel eğitim ya da ortaöğretim düzeyinde uygulama okulları mevcuttur. Bu okullarda öğretmen adayları staj çalışmalarını, üniversiteden bir öğretim görevlisinin danışmanlığında yaparlar (Bakioğlu, 2018).

Öğretmen adaylarının uygulamalı eğitimleri dört aşamalıdır ve iki sene sürmektedir. Bu aşamaların üç tanesini kendi fakültelerinin uygulama okullarında diğerini de herhangi bir devlet okulunda gerçekleştirmektedir. Öğrenciler staja başladıklarında önce fakültelerine bağlı uygulama okulunda ders gözlemleri, planlama ve değerlendirme gibi çalışmalar yaparlar (Yeşil, 2016). İkinci aşamaya gelindiğinde danışman öğretmenlerinin rehberliğinde yine aynı uygulama okullarında, ders hazırlığı ve planlamalarını yaparak ders anlatımı yapmaktadır. Kontrol tam anlamıyla kendilerinde değildir, ihtiyaç duyulan durumlarda uygulama öğretmeni destek vermektedir. Üçüncü aşamada öğretmen adayları artık herhangi bir devlet okulunda eğitim etkinliklerine katılarak gözlem yapma ve ders anlatma imkânı bulurlar. Bu aşamadan sonra adaylar stajlarının son bölümüne gelmektedir (Ekinici ve Öter, 2010). Son aşama da adaylar uygulamalarını tekrar fakültelerinin uygulama okullarında, danışman öğretmenliğinin rehberliğinde yapmaktadır. Planlama yaparak, derslerini detaylı ve uzun bir şekilde anlatırlar. Danışman öğretmenleri değerlendirmeler yaparak, eksikleri varsa düzelterek, olumlu çalışmaları pekiştirilmektedir. Artık staj eğitiminin sonuna gelindiğinde, danışman öğretmenleri stajın tüm aşamalarını değerlendirerek öğretmen adaylarının sonuçlarını bildirir.

Başarısız görülen bir yan varsa bunlar bildirilmekte ve bu öğretmen adayı staj eğitimini tekrar almak zorunda kalmaktadır. Tüm bu çalışmaların sonunda öğretmen adayı artık yüksek lisans yapmak zorundadır. Öğretmenlik eğitimi, 3 yıl süren bir lisans eğitiminden ve sonrasında 2 yıllık bir yüksek lisans sürecinden oluşmaktadır (Sahlberg, 2010). Tez konuları daha çok okullarla ve eğitimle ilgilidir ve eylem araştırması şeklindedir. Eğitim psikolojisi, eğitim sosyolojisi, genel didaktik ve konu didaktikleri ile ilgili problemlere yönelik çalışmalar yapılır (Vogrinc, Zuljan, 2011). Aşağıda bir Finlandiya Üniversitesi sınıf öğretmenliği bölümüne ait ders programı gösterilmiştir.

Tablo.1. Tampere Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Programı, Lisans

Eğt Bilimleri Sınıf Öğrt. Programı Dersleri	Kredisi
Dil ve iletişim becerileri(Temel bilgiler, medya eğitimi, Fince sözlü ve yazılı anlatım, İngilizce sözlü anlatım becerileri, İsveç dili)	20 ECTS
Eğitim bilimleri ve temel dersler(Eğitimin felsefi ve tarihi temelleri, Okullaşma ve toplum, gelişme, eğitim ve deneyim, öğretim, pedagojik rehberlik, Eğitim araştırmalarına giriş)	50 ECTS
Eğitim bilimleri orta düzey dersler (Çocukluk dönemi ve modern toplumda okul, okuldaki paydaşlar, seminer, öğretmenlik uygulaması, eğitim araştırmaları, pedagojik gelişim ve öğretmenlik uygulaması) (matematik, biyoloji, coğrafya, tarih, fizik, kimya, din-felsefe, sanat eğitimi, iş teknik, teknoloji, görsel sanatlar	50 ECST
Seçmeli Dersler (İleri düzey matematik, yaratıcılık, medya vb.)	6-10 ECST
Yan alan dersleri (Okul öncesi temel eğitim, Fin dili ve edebiyatı, görsel sanatlar, çevre çalışmaları, i teknoloji eğitimi, iş ve teknik, müzik, beden eğitimi)	0-50 ECST
Toplam	180 ST

2.3. Öğretmen Ataması

Finlandiya’da öğretmenlerin atamaları için merkezi bir sınav sistemi yoktur, yerel yönetimler veya okullar öğretmenlerin işe alımı için gerekli koşulları kendileri belirlemekte ve kendi yetkileri ile öğretmenleri işe almaktadır.(Bakioğlu, 2018)

Öğretmenlik eğitimini tamamlayan öğrencilerin atanmalarında yine merkezi bir sistem yoktur ve öğretmen seçimini, kuruma yerleşmesini eyalet ve yerel yönetimler yapmaktadır (Bakioğlu, 2018).

Okul müdürlerinin yerel yönetimlerin tanıdığı imtiyazlar neticesinde personellerini kendileri seçebilme imkânları bulunmaktadır. Bu seçimlerde müdürlerin uyması gereken kurallar yoktur ve seçimler müdürün inisiyatifinde gerçekleşmektedir. Yapılan seçimlerde dikkate alınan özellikler öğretmen adaylarının staj başarıları, yüksek lisans dereceleri ve öğretmenlik yeteneklerini ifade etme becerileridir (Ekinci ve Öter, 2010).

Okullarda iki tür pozisyon bulunur: Bunlar, sabit ve açık uçludur. Sabit pozisyonlarda okulun ihtiyacı geçici sürelidir. Örneğin doğum izninde olan bir öğretmenin yerine okul yılı boyunca

yerleştirme yapılır. Öğretmenlik pozisyonlarının büyük çoğunluğu açık uçludur ve öğretmenlerin seçilmesine büyük özen gösterilerek bu pozisyonlar doldurulur. Bir öğretmen etik kuralları ihlal etmediği sürece sözleşmesi fesh edilmez. İşe alınan bir öğretmen genellikle yaşam boyu kalır. Resmi tahminlere göre öğretmenlerin yalnızca %10 ile %15'inin meslek hayatları boyunca mesleğini terk ettiği görülmüştür (Sahlberg, 2011).

3. Güney Kore

3.1. Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Giriş Koşulları

Güney Kore'de öğrenciler üniversite sınavı için her yıl kasım ayında yapılan merkezi sınava Yükseköğretim Akademik Beceriler Testi'ne girmektedirler(Baltacı ve Bakıoğlu, 2014). 2004 yılından itibaren uygulanan bu sınavda Korece, matematik, yabancı dil, ikinci yabancı dil testleri bulunmaktadır. Merkezi sınavda, Kore Program ve Değerlendirme Enstitüsü'nün düzenlediği öğrencilerin tercih ettikleri sosyal bilimlere ayrı fen bilimlerine ayrı mesleki eğitime ayrı olacak şekilde yapılmaktadır (Baydilek, Gündoğdu ve Uça, Saracaloğlu,2014). Güney Kore'de, öğretmen eğitime programına girebilmek için lise öğrencilerinin girdiği (ÜYS) Üniversite Yetenek Sınavı'ndan gerekli puanın alınması gerekmektedir (Orakcı, 2015).

Güney Kore'de üniversiteye giriş için başka şartlar da aranmaktadır: Bunlar; hazırlık kursları, ders dışı etkinlikler, portfolyo, tavsiye mektubudur. Bazı üniversiteler öğrenci başvurularına kendi bünyesinde değerlendirmeler yapmaktadır. Bazıları ise üniversite sınav puanını bile değerlendirmeye olmayıp öğrencilerin bilimsel ve teknolojik becerilerini ölçmektedirler. Kore'de Seul Ulusal Üniversitesi, Kore Üniversitesi ve Yonsei Üniversitesi en iyi üçüniversitedir. Bu üniversitelerden birinden mezun olanlar iş dünyasında ön plana çıkmaktadır.Bu üniversitelere girebilmek için üniversite giriş sınavı olan College Scholastic Ability Test puanı ve lise mezuniyet puanının yüksek olması gerekmektedir (Card, 2015).

Güney Kore'de seçilen alana göre lise veya üniversiteden öğretmenlik eğitimine başlanılmakta olup alınan bu eğitimlerle okul öncesi öğretmeni, ilköğretim öğretmeni ya da lise öğretmeni olunabilmektedir. Ülkemizde öğretmenler branşlara ayrılırken Güney Kore'de öğretmenlik branşları; 1.sınıf öğretmen, 2.sınıf öğretmen, kütüphane öğretmeni, ilköğretim öğretmeni, ortaokul öğretmeni, okul öncesi öğretmeni, yardımcı öğretmen ve stajyer öğretmen şeklinde sınıflandırılmaktadır (Kerimoğlu, 2019).Her branş için bazı şartlar aranmakta olup, ilköğretim kademesinde öğretmenlik yapabilmek için eğitim üniversitesi; ortaöğretimde öğretmenlik yapabilmek için öğretmen koleji; eğitim enstitüsü, genel üniversitelerdeki öğretmen eğitim sınıfı ya da eğitim bölümü mezunu olunmalıdır.İlköğretim öğretmenleriyle ortaöğretim öğretmenleri farklı fakültelerde yetiştirilmektedir. İlköğretim öğretmeni olabilmek için 13 adet eğitim üniversitesi vardır (Kerimoğlu, 2019).

3.2. Öğretmen Yetiştirme

Öğretmen Yetiştirme Programları, Güney Kore Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenmekte olup 4 yıl süreyle öğretmenlik eğitimi verilmektedir. Bu üniversitelerden mezun olan öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası alabilmeleri için öğretmen adayının 130-145 ders kredisi olması gerekmektedir (Aras S. & Sözen S., 2012). Okul öncesi öğretmeni olacak adaylar 2 veya 4 yıl süren yükseköğretilerde, Kore Açık Üniversitesi'nde eğitim görmektedirler. Ortaöğretimde görev yapacak öğretmenler ise yükseköğretilerde, eğitim üniversitelerinde usta eğitimciler

tarafından verilen kurslarda veya lisansüstü eğitim veren kurumlarda eğitim görmektedirler (Kabaran; Görgen 2016).

Türkiye’de öğretmen yetiştiren üniversitelerde 4 yıllık eğitim fakültesi varken, Güney Kore’de öğretmenlerin alanına göre gittikleri eğitim kurumu, kademesi ve eğitim süreleri değişmektedir. Adayların devlette öğretmen olmak için girmeleri gereken merkezi sınav ve mülakat yönüyle ülkemizle Kore’nin sistemi aynıdır (Kerimoğlu, 2019). Üniversitelerde dersler %30 ortak dersler, %70 alan derslerinden oluşmakta ve 150 ders kredisiyle mezun olunmaktadır (Baltacı ve Bakioğlu, 2014).

Tablo. 2. İlköğretim Öğretmen Adaylarının Lisans Dersleri

Dersler	
Ortak dersler %30	Zorunlu dersler %65
	Beşeri Bilimler Sosyal Bilimler Doğa Bilimler Beden Eğitim
Alan dersleri %70	Seçmeli dersler %35
	Beşeri Bilimler Dil Ve Edebiyat Sosyal Bilimler Doğa Bilimler Güzel Sanatlar
	Genel Pedagoji 22 Kredi Alan Pedagojisi Güzel Sanatlar Ve Beden Eğitim İçin Eğitim İleri Düzey Dersler Uygulama

İlkokul öğretmenleri eğitim fakültelerinde öğrenim görürken, ortaokul ve lise öğretmenleri hem özel üniversitelerde hem açık üniversitelerde öğrenim görüp öğretmen olarak yetiştirilmektedir. Ortaokul öğretmeni olmak isteyen adaylar; eğitim fakülteleri, eğitim bölümleri, öğretmenlik sertifikası programları ya da lisansüstü eğitim kurumlarından birini tercih edebilmektedirler. Ortaokul lisans dersleri Tablo 2’de gösterilmiştir. Öğretmen adayları ana dal seçmelerinin yanı sıra yan dal veya iki ana dal da seçebilmektedirler. Ana dal için 42, yan dal için 21 kredi almak zorunludur. Mezuniyet için toplam 140 kredi ve ayrıca mezuniyet tezi yazmaları gerekmektedir. Diğer bölümlerden öğretmen olmak isteyenler (formasyon) kendi bölümünün kredisini tamamladıktan sonra 20 kredilik herhangi bir öğretmenlik sertifika programını tamamlayarak öğretmen olurlar (Baltacı ve Bakioğlu, 2014).

Tablo.3. Ortaokul Ve Ortaöğretim Öğretmen Adaylarının Lisans Dersleri

Dersler	
Ortak dersler %30	Beşeri Bilimler Sosyal Bilimler Doğa Bilimler Güzel Sanatlar Beden Eğitim

Alan dersleri % 30	Ortaokul derslerinin teorik bilgisi
Öğretmen eğitimi %20	Genel pedagoji Alan pedagojisi Uygulama

3.3. Öğretmen Ataması

Güney Kore’de 4 yıl sonunda alınan öğretmenlik sertifikasıyla öğretmen olup devlet kurumlarında çalışabilmek için öğretmen yerleştirme sınavına girmeleri gerekir. Devlet kurumlarında görev yapmak isteyen bütün öğretmen adayları Kore Eğitim Bakanlığı’nın il merkezlerinde düzenlenmekte olan teste girip başarılı olmaları ve kişilik testlerine de girmeleri gerekmektedir. Sınavlar iki aşama şeklinde ilkökul öğretmenleri ve ortaokul öğretmenleri için ayrı ayrı yapılmaktadır. İlkokul öğretmeni olmak isteyenler ilk aşamada eğitim bilimleri testi ve kısa cevaplı sorulardan sınav olurken sonraki aşamada makale yazabilme, mülakat ve uygulama sınavları yapılmaktadır. Ortaokul öğretmenliği isteyenlere ilk aşamada eğitim bilimleri testi ve kısa cevaplı sorulardan oluşan sınav yapılırken diğer aşamasında makale yazabilme, mülakat, sınıf yönetimi, (bilişim) bilgisayar bilgisi sorularak çeşitli sınavlar yapılmaktadır (Kabaran; Görgeç 2016).

Tablo 4 İlkokul ve ortaokul öğretmeni olmak için girilmesi gereken sınavlar.

İlkokul Öğretmeni Olmak İçin
1. Aşamada Eğitim Bilimleri Testi ve Kısa Cevaplı Sorulardan Oluşan Sınav
2. Aşamasında Makale Yazabilme, Mülakat ve Uygulama Sınavları yapılmaktadır.
Ortaokul Öğretmeni Olmak İçin
1. Aşamada Eğitim Bilimleri Testi Ve Kısa Cevaplı Sorular
2. Aşamasında Makale Yazabilme, Mülakat, Sınıf Yönetimi, (Bilişim) Bilgisayar Bilgisi Sorgulanarak Çeşitli Sınavlar yapılmaktadır.

Eğitim Bakanlığı alım sayısını belirledikten sonra başvuru yapanların puan sıralamalarına göre atama yapmaktadır. Öğretmen adaylarının aldıkları puanları yüksek puandan düşük puana göre sıralama yapıp, verilen kontenjanlara göre devlet okullarına yerleştirmektedirler.

Ölçmeye yönelik hazırlanan test ve alanla ilgili meslek bilgileri, açık uçlu sorular ve görüşmeler yapılmaktadır. Sınav kazanıldıktan sonra öğretmen adayı mülakata alınmaktadır. Mülakatta öğretmenlik becerisi, öğretmen nitelikleri gösterebilme gibi özellikler ölçülmektedir. Özel okullarda görev yapmak isteyen aday öğretmenler, okullar tarafından objektif olarak belirlenirken alımları sınava göre yapılmaktadır (Orakcı, 2015).

Güney Kore’de öğretmenlikten mezun olanlara yüksek lisans veya doktora yapma zorunluluğu yoktur. Öğretmenlik sertifikası için sınava girmemektedirler. Ancak devlet okullarında öğretmen olabilmek için öğretmen yerleştirme sınavına girmeleri zorunludur.

3.4. Singapur

3.5. Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Giriş Koşulları

Singapur eğitim sisteminin başarılı olmasında öğretmenlerin rolü önemlidir. Singapur öğretmenlerin iyi belirlenmesi, aldıkları eğitimin kalitesi, göreve başlayan öğretmenlerin

takibine devam edilmesi ve iyi yöneticiler belirleyebilmesiyle bu işin ne denli sıkı takipçisi olduğunu göstermektedir (Bakioğlu ve Göçmen, 2014).

Singapur'da öğretmenlik çok tercih edilen bir meslek olduğundan öğretmenlerin seçilmesi sürecinde farklı değerlendirme yöntemlerinin uygulandığı görülmektedir (Aksoy ve Gözütok, 2014). Uygulanan bu yöntemler Singapur eğitim sisteminde öğretmen olmak isteyen bireylerin birçok kriteri sağlayabilmesi gerektiğini ve öğretmen seçimine ne denli önem verdiklerini ortaya koymaktadır. Singapur, öğretmen olmak için başvuran adaylardan en başarılı olanları tercih etmektedir. İlkokul öğretmenliği için liseyi tamamlayıp bitirme sınavlarına girmek ve yeterli puanı almak gerekirken, ortaokul öğretmenliği için herhangi bir lisans programını tamamlamış olma şartı vardır. Bu bireylere verilen eğitime "Eğitimde Lisans Sonrası Yeterlilik" denilmektedir (Orakçı,2015). Öğretmen yetiştirme programına seçilecek adayların lise diplomalarının A düzeyinde olması ya da politeknik okullardan mezun 9+ öğrencilerin seçilmesine önem verilmektedir. Adayların belirlenmesi esnasında paneller düzenlenir, bu panellere okulların idarecileri de katılır ve ayrıca adayların belirlenmesinde mesleğe yatkın olma ve etkili iletişim kurma yeteneğine de önem verilmektedir (Bakioğlu ve Göçmen, 2014). Adayların seçilebilmesi için İngilizce yeterlilik de önemli bir aşamadır. Öğretmen olmak için başvuran adaylar özgeçmişlerinin incelenmesi, genel kültür testlerinin uygulanması, mülakat gibi aşamalardan geçerler ve bu aşamaları başarı ile tamamlayanlara maaş verilerek bu kişiler Ulusal Eğitim Enstitüsü'nde eğitim alma süreçlerine başlarlar (Bakioğlu ve Göçmen, 2014).

4.1. Öğretmen Yetiştirme

Singapur'da öğretmenlik mesleğine olan isteği arttırmak ve yetenekli bireyleri mesleğe özendirilemek için, devlet seçmiş olduğu öğretmen adaylarına eğitimlerinin ilk 2 yılı maaş vermektedir (Aksoy ve Gözütok, 2014). Öğretmen adaylarına verilen maaş hangi diploma programına kaydolduklarına göre değişmekle birlikte aylık 1750 dolar ile 3500 dolar arasında değişmektedir(MOE,2019). Maaş verilmesindeki maksatlardan biri ise öğretmen adaylarının eğitim hayatları esnasında giderlerini karşılayabilmelerini sağlamak ve sadece eğitimlerine odaklanmalarının istenmesidir. Devletin öğretmen adaylarına sağladığı bu imkândan öğretmen yetiştirme sürecine ne denli önem verdiği görülmektedir.

Singapur'da öğretmen yetiştiren kurum Ulusal Eğitim Enstitüsü Nanyang Teknoloji Üniversitesi'ne bağlıdır (Orakçı, 2015). Singapur öğretmen yetiştirme programında 4 yıllık lisans eğitiminin yanı sıra 2 yıllık diploma seçeneği de bulunmaktadır (Aksoy ve Gözütok, 2014). İlkokul ve ortaokul öğretmeni olmak isteyen bireylere farklı programlar uygulanmaktadır. Eğitim programlarında pedagojiye ağırlık verilmektedir (UNESCO-İBE,2010). Singapur eğitim sisteminde müzik, dil gibi alanlar haricinde ilkokulda öğretmen olmak isteyen adaylar temel dersleri okutabilecek donanıma sahip olarak yetiştirilmektedir. Ortaokul öğretmeni olabilmek için adaylar Bakanlığın belirlediği 2 ana derste yeterlilik sağlayıp ders verebilecek şekilde eğitim görürler. Singapur eğitim sisteminde öğretmenlerin alanlarına hakim olmaları ve bu şekilde öğretmenlik mesleğini yerine getirebilmeleri önemli bir detaydır.

Singapur; özel eğitim alanında "DISE" adı verilen diploma programı sunmaktadır. 1 yıl süren eğitim sonucunda özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için öğretmenler yetiştirilmektedir.

Öğretmen adaylarına okullarda rehberlik yapabilmeleri amacıyla 8 ay süren bir program da uygulanmaktadır. Bu program sonunda ilköğretim ya da liselerde öğrencilere danışmanlık yapabilecek öğretmenler yetiştirilmektedir.

Singapur öğretmen yetiştirme sisteminde ayrıca "Meranti Projesi" adında öğretmenlerin kişisel gelişimlerini sağlayabilmek amacıyla düzenlenen bir eğitim programı da bulunmaktadır(NIE). Bu programın hedefleri arasında öğretmenlerin kendilerini tanımlarının sağlanması, öğretmenlik mesleğinin zorluklarıyla mücadele edebilme becerilerinin sağlanması, öğretmenlik

mesleğinin gereklerine uygun donanımda ve yeterlilikte olabilme becerilerinin kazandırılması sıralanabilir. Bu program esnasında, öğretmen adayları tecrübeli öğretmenlerle bir araya getirilir ve onların tecrübelerinden faydalanırlar.

Öğretmen adayları için staj zorunlu ders olarak belirlenmiştir. Staj esnasında Türkiye’de de olduğu gibi önce uygulama adayları belirlenen okullarda ders gözlemi yapmakta, daha sonrasında ise aktif olarak ders anlatımı gerçekleştirmekte ve okula adapte olmaktadır. Ayrıca Nanyang Teknoloji Üniversitesi öğretmen adaylarına yurtdışında staj imkânı da sunmaktadır. Amerika ve Avrupa’da anlaşmalı oldukları üniversiteler vasıtasıyla öğretmen adayları 5 hafta süren uluslararası staj yapma olanağı bulurlar. Bu sayede öğretmen adayları farklı coğrafyalarda farklı kültürler ile tanışma ve bakış açılarını geliştirme fırsatı bulurlar.

4.2. Öğretmen Ataması

Enstitü’de eğitimini başarıyla tamamlayan adaylar Eğitim Bakanlığı tarafından atanmaktadır. Singapur’da öğretmenler atanamama endişesi yaşamamaktadır. Ulusal Eğitim Enstitüsü ile Eğitim Bakanlığı bu konuda birlikte çalışmaktadır (Orakçı, 2015). Okulu bitiren öğretmenler Bakanlığın belirlediği eğitim kurumlarında göreve başlamaktadır. Öğretmenlere atama esnasında sınav uygulanmamaktadır (Yahaya, 2018).

4.3. Kanada

4.4. Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Giriş Koşulları

Kanada’da üniversitelere başvuru lokal düzeydedir yani vilayet üniversiteleri tercih edilir. Her bir vilayette bulunan üniversiteler öğretmen eğitimi verirken, sertifikasyon için standartlar vilayetlerce oluşturulmaktadır. Kanada üniversiteleri öğrenci alımını Türkiye de olduğu gibi sınav sistemi ile yapmamaktadır. Her üniversite kendi giriş koşullarını belirler ve üniversitelere yapılan her bir başvuruyu ayrı şekilde değerlendirir. Başvuruların değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik ve sosyal alandaki başarıları ile not ortalamaları, sınavlarda aldıkları puanlar, katıldıkları sosyal aktiviteler ve görev aldıkları gönüllü etkinlikler dikkate alınmaktadır. Kanada’da anadil olarak iki farklı lisan kabul edilmektedir. Kabul edilen diller İngilizce ve Fransızca’dır. Fakat Kanada’da bir üniversitede devam edebilmek için öğrencinin hem İngilizce hem Fransızca akademik sınavlardan istenilen puan okunacak yüksek öğretim çeşidine göre farklılık göstermektedir(<https://www.ataegitim.com.tr/universite-egitimi/kanada-universiteleri>).

4.5. Öğretmen Yetiştirme

Dünya’nın çeşitli bölgelerinden sürekli göç alan Kanada’da 200 civarında farklı etnik kökenli grupların varlığı öğretmen eğitiminde kültürel yönü önemli hale getirmektedir. Bu etnik çeşitlilik öğretmen eğitimini karmaşık, zor ve çok önemli hale getirmektedir. O nedenle öğretmen eğitimi ırkçılık, çeşitlilik ve sosyal eşitlik kavramlarını anlama üzerinde yoğunlaşmaktadır (Gurbetoğlu, 2019). Kanada’da yapılan bir araştırmada reformla birlikte öğretmenlikle ilgili iki profesyonel imgenin yan yana durduğundan söz edilmektedir. Bu imgelerden ilki; “önder, etkin, ileri görüşlü ve esnek öğretmen” diğeri ise “iş dünyasındaki değişime uygun ‘yeni’ bir öğretmen imgesi (Delhi ve Fumia, 2002).” “Öğretmen Yetiştirme Programı” öğretmen eğitiminin ilk basamağı olarak görülmektedir ve temel bilgilerin (alan bilgisi, eğitim programı bilgisi, genel pedolojik bilgi, öğrencileri tanıma, eğitimin içeriği) öğretmene tanıtıldığı programlardır (Korkmaz, 2015).

Kanada’daki öğretmen adaylarının mesleklerini eline alması için 4 esas program bulunur. Bu programlarıardışık, eş zamanlı, yüksek lisans ve bütünlük program olarak sıralayabiliriz.

Ardışık Program: Ardışık programa dahil olmak isteyen öğretmen adaylarının belli bir lise diplomasının bulunması gerekir. Bu adaylar Eğitim Bilimleri Lisans programına tabi olarak ellerindeki lisans diplomasından hariç ikinci lisans diplomalarını alırlar. Bu program öğretmen adaylarının isteğine göre 8 ay ya da 2 yıl zaman almaktadır.

Eş Zamanlı Program: Bu program 4 ya da 6 yıl zaman dilimleri arasında değişmektedir. Eş zamanlı program içerisinde bulunan öğretmen adaylarının hem herhangi bir alanda lisans diploması hem de eğitim alanında lisans diploması bulunmuş olur.

Yüksek Lisans Programı: Bu programdaki öğretmenler lisans diplomasının yanında birde yüksek lisans diploması alırlar. Bu program 2 yıl kadar zaman almaktadır. Eğitim 2 bölüme ayrılır. Bu bölümlerden ilki sınıf çalışması diğeri ise hizmet öncesi eğitimidir.

Bütünleşik Program: Model Amerika'da uygulanan modele benzemektedir. Bu modelde öğretmen adayları Eğitim Bilimleri alanında lisans diplomasını alırlar. Bu lisans diplomasını almak 3-4 yıl zaman almaktadır ve başka bir eğitime gerek yoktur. Zira öğretmen adaylarının eğitim bilimleri alanındaki lisans eğitimi, alan bilgisini de geniş bir şekilde kapsamaktadır (Korkmaz, 2015).

Kanada 165 devlet üniversitesi arasından 55 eğitim fakültesinde lisans düzeyinde diploma verebilmektedir ve günümüzde öğretmen yetiştiren çoğu kurum, öğrencilerin çift diploma almalarına olanak sağlayacak 5 yıllık bir eğitim sunmaktadır (Gambhir ve ark., 2008). Öğretmen adaylarının eğitim gördükleri programlar genel olarak üniversitede verilmektedir. Bu programlarda İngilizce dilini bilme koşulu vardır. Quebec vilayetinde Fransızca dilini bilme koşulu da yer almaktadır. Programlara girebilmek için öğretmen adayları rekabete dayalı bir eğitim sisteminden geçerler. Öğretmen adaylarının eğitimlerini alanında uzman, tecrübeli, emekli öğretmenler göstermektedir (Korkmaz, 2015). Kanada'da özellikle öğretmenlerin yetiştirilmesi için farklı birimler görev almaktadır. Bunlar:

Eğitim Bakanlığı: eğitim programlarını, eğitim yönetimini, politikalarını, yapılan gelişmeleri dikkate alıp güncelleştirmektedir.

Okul kurulları, öğretmenlerin geliştirilmesinden sorumludur. Öğretmenlere kendilerini geliştirmeleri için kurslar düzenlemektedir.

Yerel Eğitim Merkezleri, birkaç öğretmenin bir araya gelerek oluşturmuş olduğu grup tarafından tanımlanmış ortak ihtiyaçları karşılama ehliyetine sahiptirler.

Öğretmen Birliği, öğretmenlerin gelişme ihtiyaçlarını karşılamak için farklı etkinlikler ortaya koymaktadır.

Uzaktan Eğitim: uzaktan eğitimle, öğretmenlerin öğretim konusundaki var olan eksikliklerini gidermek amacıyla sahip oldukları yetenek ve bilgilerini geliştirmek düşüncesindeki gruplara ulaşmak için kullanılmaktadır(<http://kanadaegitimi.blogspot.com/2013/07/kanada-ogretmen-egitimi.html?m=1>).

4.6. Öğretmen Ataması

Kanada'da birçok vilayette öğretmenlerin mezuniyetleri sonunda göreve başlayabilmeleri için almaları gereken sertifikalar aracılığı ile standartlara uyulmaktadır.

College of Teachers birimi öğretmenler için standartları oluşturmaktadır. Göreve başlamak için aynı zamanda iki referans(tavsiye) mektubu da istemektedirler.

4.7. İngiltere

4.8. Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Giriş Koşulları

İngiltere’de lise eğitimini 16 yaşında bitiren öğrenci zorunlu eğitimi tamamlamış olabilmesi için ve yüksek öğrenimine devam edebilmesi için Genel Ortaeğitim Sertifikası(General Certificate of Secondary Education-GCSE) sınavına girmesi gerekir(<https://www.atec.com.tr>). GCSE’nin alınmasından sonra İleri Düzeyde Eğitim Sertifikası (Certificate of Education at Advanced Level-GCE, A-Level) için sınavlara hak kazanmış olur. Bu da öğrencilerin yükseköğrenime başlayabilmeleri için zorunludur(Demirel, 2000/Kilimci, 2006).

İngiltere’de öğretmen olmak isteyen ortaöğretimi bitiren öğrenci Ortaöğretim Genel Sertifikasında ana derslerden C veya üzerinde bir nota sahip olması gerekmektedir(<https://www.researchgate.net>).Bu sınavların yanı sıra eğitim fakülteleri öğrenci seçiminde öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinden oluşan kurul tarafından bir seçme işlemi uygulamaktadırlar. Yapılan bu mülakatlarda adaylarda aşağıdaki soruların yanıtları aranmaktadır: (Watts, 1997; Akt. Demircioğlu, 2002)

- ✓ Akademik ilgisi var mı?
- ✓ Öğretmenlik mesleğinin önemini farkında mı?
- ✓ Kişilikleri bu iş için uygun mu?
- ✓ Tarihe bakış açıları nasıl?
- ✓ Daha önce çocuklarla çalıştı mı?
- ✓ Değişik kültürlere bakış açısı ne?
- ✓ Farklı işlerde gönüllü olarak çalışıp çalışmadığı?

4.1.1. Öğretmen Yetiştirme

Öğretmen Yetiştirme Birimi (Teacher Training Agency/TTA) 1993’te kurularak ölçümleri belirleyen bir birim oluşturmuştur. Bu birim fakültelerin eğitim verirken belirlenen ölçümlere uyup uymadıklarını kontrol etmekle görevlidir. Öğretmen adaylarının kurumlara alınması ve mezun olmaları için gerekli koşullar bu merkez tarafından belirlenmektedir(Sağ,2007/Aktaş, Aksu, Türkmen, Solak, Kurt ve Ekici, 2013).

İngiltere’de üniversiteler 2000’li yıllardan itibaren her sene 20.000 kadar öğretmen yetiştirmektedir. Bu öğretmen yetiştirme yolu Ardışık ve Kaynaşık programlar olarak ikiye ayrılarak verilebilir. Kaynaşık programlar; tam zamanlı 3-4 yıllık öğretmenlik sertifikalı lisans izlencesi, yüksek okul mezunu olup 1-2 yıllık tam zamanlı programlar, yarı zamanlı kaynaşık eğitim izlencesinden oluşmaktadır. Ardışık programlar ise mezuniyet sonrası lisansüstü sertifika olan PGCE’dir. Kurslar, tam zamanlı gidildiği takdirde bir akademik yılda tamamlanabilmektedir. Yarı zamanlı PGCE kursları da mevcuttur ve bunların tamamlanması bir yıldan fazla sürmektedir. Bu kurslar:

Çalışanlara Yönelik Program

Mezun Öğretmen Programı (GTP)

Kayıtlı Öğretmen Programı (RTP)

Denizaşırı Yetişmiş Öğretmen (OTTP) programlarıdır(Kilimci,2006).

İlkokul öğretmenlerinin %95’lik kısmı 3-4 yıllık eğitimle (Bachelor of Education; BEd) alınırken ortaöğretimin ise %95’i lisansüstü (Post Graduate Certificate in Education) eğitimiyle yetişmektedir. Bunların yanı sıra bir de Open Universty adlı açık öğretim programıyla yarı zamanlı, uzaktan eğitimle sertifikalarla öğretmen olmaktan mümkündür.(Meriç ve Tezcan, 2005) Öğretmen yetiştirmede üniversitelerin yanı sıra okullara da görev düşmektedir. Okullar üniversiteyle uyumlu olarak çalışmakta aday öğretmenlerin gözlem ve uygulama yapmasına olanak sağlamaktadır(Yakar, 2015).

İngiltere’de 3-4 yıllık lisans programı ile öğretmen yetiştirmede iki yol vardır. Bunlar:

BED (Bachelor of Education): Bu program ilkökul öğretmenlik eğitimi vermektedir; ancak ortaöğretimde öğretmenlik yapabilmek için de bir alternatiftir. BED programından mezun olanlar bir de nitelikli öğretmen belgesi almaktadırlar. Programda 3-4 yıllık tam zamanlı eğitim

gerçekleştirilir. BED de eğitim alabilmek için matematik ve İngilizce derslerinden GCSE'de C veya üzerinde bir nota sahip olmak gerekmektedir.

BA/BSc (Bachelor of Arts/Science with Qualified Teacher Status): Fen ve Sosyal bilimler alanında öğretmen rolü kazandırmasının yanında ilkökul öğretmenliği hakkı da tanımaktadır. Aynı zamanda başka alanlarda uzmanlık eğitimi de sağlamaktadır. Tam zamanlı 3-4 yıllık eğitim süresi ve GCSE'de İngilizce ve matematik derslerinden C ve üstü nota sahip olma şartı vardır(Kilimci,2006).

İngiltere'de lisans eğitimini öğretmenlik harici alanlardan almış olanların öğretmenlik yapabilmeleri de mümkündür. Bu programlar:

PGCE (Post Graduate Certificate in Education): Lisans Üstü Eğitim Sertifikası veya PGCE mezunların öğretmenlik yapabilmelerine olanak sağlayan 1-2 yıllık programlardır. Kurslara tam zamanlı gidildiği takdirde bir yılda tamamlanabilmektedir. Üniversiteler ve okullarla birlikte gerçekleştirilir. Bu kurslar 36 haftalık olup bu kurslar da en az 24 hafta zaman geçirmeniz gerekmektedir. PGCE çalışmalarınız size yüksek lisans düzeyinde 60 kredi sağlama imkânı sunmaktadır.

SCITT(Schoolcentered Initial Teacher Training): Okul merkezli ilk öğretmen eğitimi SCITT genellikle bir yıl süren nitelikli öğretmen statüsü (QTS) kazandıran programdır. Tasarlanması komşu okul ve kolejler tarafından yapılır. Tecrübeli öğretmenler tarafından ve yerel öğretim amaçlarına uygun şekilde öğretim yapılır. Birçoğu da yüksek öğretim kurumundan onaylı bir PGCE sertifikası vermektedir.

Teach First:Bu maaşlı liderlik eğitimi, iki yıl sürmektedir. Öğretmenler İngiltere ve Galler'deki ilk veya ortaokullarda çalışmaktadır. Öğretmen eğitimi yanı sıra liderlik, ticaret, iş tecrübesi de sunmaktadır(<https://help.open.ac.uk>).

İngiltere'de PGCE eğitimi alamamış niteliksiz öğretmenler için yarı zamanlı GTP ve RTP gibi çalışan öğretmenler için hazırlanmış eğitimler vardır. Bunlar:

GTP (Graduate Teacher Programme): Mezun öğretmen eğitimidir. Niteliksiz öğretmenlerin hem çalışıp hem okumalarını sağlayan programdır.

RTP(Registered Teacher Programme): Kayıtlı Öğretmen Programı 2 yıllık yüksek okul mezunu öğretmenlerin hem çalışıp hem okumalarını sağlayan programdır.

Bu programların yanı sıra nitelikli öğretmen olduğunu kanıtlama noktasında QTS adı verilen program bulunmaktadır.

QTS(Qualified Teacher Status): İngiltere'de öğretmenlik yapıp okuryazarlık ve sayısal alanda mesleki beceri testlerini geçtikten sonra öğrencilere nitelikli öğretmen statüsünü kazandırabilmek adına düzenlenen bir programdır(Kilimci,2006:105).

4.1.2. Öğretmen Ataması

İngiltere'de eğitime, Eğitim Bakanlığı (DfE)'nin müdahalesi belli ölçütlerdedir. Eğitim Bakanlığı (DfE) öğretmenlerin mesleki standartları, yeterlilikleri vb. genel ölçütleri belirlerken okula seçilmesi işlemleri okul idaresi tarafından bu standartlar baz alınarak yapılmaktadır (<https://help.open.ac.uk>).

Ulusal düzeyde yayın yapan eğitim dergilerinde okullar ihtiyaç duydukları öğretmen kadrolarının ilanını verirler. Bu ilan üzerine adaylar başvurularını yaparlar, başvurusu uygun görülenler mülakata alınırlar, mülakatı başarıyla geçenlerle sözleşme imzalanır. Sözleşmeye imza atan öğretmen, kendisini geliştirmeyi ve bunun için gerekli hizmet içi mesleki kurslara katılmayı kabul etmiş sayılır. Bu kurslar ilerleyen zamanlarda öğretmenin kademe ilerlemesi ve performans değerlendirmesine pozitif etki sağlamaktadır (<https://prezi.com>).

Tablo.5. Ülkelerin öğretmenliğe giriş, yetiştirme ve atama sistemleri özet tablosu.

ÜLKELER	Giriş Koşulları	Yetiştirme	Atama
Merkezi sınav	Formasyon dersleri	Merkezi sınav yok	
	Üniversite giriş sınav kurulu	4 aşamalı uygulama eğt.	Eyalet ve yerel
Finlandiya	3 aşamalı sınav(bilgiyi araştırma, Mülakat, uygulama sınavı)	2 yıl staj 4-6 yıl Yüksek Lisans zorunlu	yönetimler ve müdür tarafından yapılır.
Merkezi sınav	4 yıl eğitim	İl merkezlerinde sınav	
	Hazırlık kursları	İlköğretim kademesi için	Kişilik testi
Güney Kore	Ders dışı etkinlikler	eğitim üniversitesi	Mülakat
	Portfolyo	Ortaöğretim kademesi için	Puan sıralamasına göre atama
	Tavsiye mektubu	kolej veya eğitim bölümü	
	İlkokul öğrt. İçin liseden sonra bitirme sınavı	4 yıllık lisans programı	Eğitim Bak. tarafından atama yapılır.
Singapur	Ortaokul için lisans bitirme şartı	olmak için ayrı program	Sınav yok
İngilizce yeterlik	Staj zorunlu		
	Genel kültür testi, mülakat		
	Her üniversite giriş koşulunu kendisi belirler.	4 program vardır .	Sınav yok
Kanada	Akademik başarı, not ort.	Ardışık program lisans ile eğitim bilm. lisans diploma	Sertifika aracılığıyla
	Sosyal aktiviteler	İkinci lisans 8 ile 2 yıl arası	İki referans mektubu gerekir.
	İngilizce ve Fransızca dil bilgisi	Eş zamanlı 4-6 yıl sürer. Yüksek lisans prog. 2 yıl	
	GCSE ulusal sınavı	3-4 yıllık lisans programı	Sınav yok
	İleri düzey eğt. sertifikası	1-2 yıllık tam zamanlı program	Okullar tarafından
İngiltere	Ana derslerden c veya üzerinde nota sahip olma	Lisans sonrası sertifika PGCE	görevlendirme
	Mülakat	Açıköğretim programı ile yarı zamanlı eğt.	Mülakat+performans

Tablo 6: İncelenen ülkelerdeki öğretmen giriş, yetiştirme ve atama sistemlerinin benzerlikleri.

Öğretmen Kurumlarına Giriş Koşulları	Yetiştirme	Öğretmen Yetiştirme	Öğretmen Ataması
--------------------------------------	------------	---------------------	------------------

Finlandiya, Güney Kore ve İngiltere'de üniversiteye giriş için merkezi sınav uygulanmaktadır.	Singapur, Finlandiya, Güney Kore, İngiltere ve Kanada'da üniversitelere girişte mülakat, paneller, portfolyolar, çeşitli aktiviteler ile kişisel özellikler etkili olmaktadır.	Bütün ülkelerde öğretmen yetiştirme programları 2 ile 6 yıl arası sürmektedir. İngiltere, Kanada ve Finlandiya'da yüksek lisans zorunluluğu da mevcuttur.	İngiltere, Singapur ve Finlandiya'da staj uygulaması mevcuttur.	Güney Kore ve Kanada'da ise staj uygulaması yoktur.	Kanada, Finlandiya, İngiltere ve Singapur'da atama için sınav yapılmamaktadır. Atama sürecinde sertifika, referans ya da diploma notu etkili olmaktadır.	Güney Kore de atama için sınav uygulanmaktadır. Ayrıca sınav sonrası mülakat da mevcuttur.
Kanada üniversiteye girişte kendi koşullarını belirlemektedir.						

Tablo 6'da görüldüğü üzere öğretmen yetiştirme ile ilgili giriş koşullarının birçoğunda benzerlik gösterdiği ve üniversiteye giriş için merkezi sınav uygulandığı görülmektedir. Bazı ülkelerde ise üniversiteye girişte sınav dışında mülakat portfolyo gibi çalışmalar değerlendirilmektedir.

Öğretmen yetiştirmede incelenen ülkelerde eğitimin 4 yıl sürdüğü ve staj uygulaması yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bazı ülkelerde yüksek lisans zorunluluğu da mevcuttur.

Öğretmen atamada genel olarak merkezi bir sınav uygulanmadığı diploma notu ve sertifika gibi şartlara göre öğretmen alımı kurumlar tarafında yerel düzeyde yapılmaktadır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Uluslararası sınavlarda matematik başarıları yüksek olan ülkelerin eğitim sistemlerine bakıldığında başarıyı sağlamalarında birçok farklı unsurun ortaya çıktığı ve bu eğitim sistemlerinin ilk sıradaki ortak özelliğın öğretmene biçilen değer olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmen sistemin ana kaynağı olarak görülmüştür. Başarıları yüksek olan bütün ülkelerde öğretmenin statüsünün hayli yüksek olduğu görülmektedir.(Polat,2014). Öğretmenlik mesleğinin hak ettiği saygıyı ve değeri kazanabilmesi için Türkiye de uygulanan eğitim sisteminin de uzun süreçte değişip geliştirilmesi gerekmektedir.

Öğretmenlik mesleği, gelecek kuşakların yetişmesini sağlayan, çocukları ve gençleri ülkesine yararlı bireyler olarak yetiştiren oldukça önemli bir meslektir.(Özcan, 2011). Bu derece önemli olan bir mesleğe seçilecek olan adayları belirlemek için öğretmen yetiştiren kurumlara giriş koşullarında sadece tek sınav değil incelenen ülkelerin eğitim sistemlerinde olduğu gibi öğretmen adaylarının yetenekleri, mesleğe yatkınlıkları, kişilik özellikleri ve akademik yeterlilikleri de göz önünde bulundurulması ve öğretmen adayları ile bireysel görüşmeler yapılması Türk Eğitim Sistemi' ne önerilmektedir.

Türkiye üniversite sayıları sıralamasında dünya da 16. Sırada yer almaktadır.(<https://www.blogarti.com/ulkelere-ore-universite-sayilari.html>). Araştırmada incelenen ülkelerin üniversite sayılarının daha az olduğu göz önüne alındığında; Türkiye'de bütün üniversitelerde yer alan eğitim fakültelerinin sayısı azaltılarak daha kaliteli okullar

olmasının önü açılabilir. Öğretmen yetiştiren fakülterlere girişte merkezi sınav dışında ek değerlendirme kriterleri konularak öğretmen adaylarının mesleğini seven, başarılı ve ifade becerisi yüksek adaylar alınması sağlanmalıdır.

Ülkelerin öğretmen yetiştirme programları incelendiğinde içeriğinin çok kaliteli olduğu ve niteliğe önem verildiği görülmektedir. Türkiye’de eğitim fakülteleri haricinde alan fakültelerinden yetişen öğrenciler için Pedagojik Formasyon Sertifika Programı uygulaması bulunmaktadır. Bu programa girişte, yetiştirme sürecinde herhangi bir şart aranmaksızın öğretmenlik mesleği için gereken yeterliliğe sahip olup olmadığı tespit edilmeden ve mezun olduklarında diğer eğitim fakültelerinden mezun olanlarla aynı şartlarda öğretmen olabilmektedir. Diğer başarılı ülkelerde bu tarz bir uygulamanın olmadığı görülmektedir. Türkiye de eğitim fakültelerinde konu ile ilgili olarak düzenlemelere gidilmesi eğitimde kalitenin artırılmasında çok önemli bir adım olacaktır.

Öğretmen adaylarında kaliteyi arttırabilmek, ufuklarını genişletebilmek adına öğretmen eğitimine yüksek lisans şartının eklenerek eğitim süresinin uzatılması yine faydalı olacaktır. Öğretmen yetiştirmede ilkökul ve lise öğretmenleri farklı fakültelerde yetiştirilip farklı diploma programları uygulanmaktadır. Bunun yanında öğretmen yetiştirme eğitim sürecine, incelenen ülkelerin ve dünya çapında başarı gösteren diğer ülkelerin uygulamaları göz önünde bulundurularak ekleme ve değişiklikler yapılabilir. Öğretmen yetiştirme programlarında uygulanan uluslararası staj imkânı ve staj çalışmalarının daha uzun bir sürece yayılması Türkiye’de öğretmen yetiştirme programlarında da uygulanabilir.

Atama sürecinde ise sadece merkezi sınava bağlı kalınmasının yeterli olmadığı, öğretmenin akademik düzeyi, eğitim hayatı boyunca yaptığı çalışmalar, diploma notu vb. durumların ve öğretmen yetiştiren kurumların öğretmen ihtiyacı göz önünde bulundurularak kontenjanlarını belirlenmesinin eğitimde kaliteyi arttıracığına inanılmaktadır. İncelenen ülkelerde atama sürecinde görev yerel yönetimlere ve okullara bırakılmış, kurumlar başvuran öğretmenlerden kendi vizyonlarına uygun, istedikleri şartı taşıyan nitelikli adayları seçmektedirler. Bu tarz bir uygulama da eğitimde kaliteyi arttırıcı bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Öğretmenlere verilecek olan hizmet içi eğitimlerinin merkezi şekilde planlanmasından ziyade öğretmenin talepleri doğrultusunda, ihtiyaç duyduğu alanlarda yapılması; eğitimler sonucu edinilen becerilerin öğretmenlerin kariyer ve ücretlendirme politikalarına katkı sağlaması da öğretmenlerin eğitime katılımını olumlu yönde etkileyecek bir unsur olacaktır. (Polat,2014).

Nitelikli öğretmenlerin sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin öğrenim gördüğü okullarda görevlendirilmelerinin sağlanması için, öğretmenleri teşvik edecek uygulamalar yapılmalıdır. Türkiye de şu an uygulanan sistemde öğretmenler ilk olarak dezavantajlı bölgeler seçilerek istihdam edilmekte olup bu yapının tecrübeli öğretmenleri bu bölgelere yönlendirme yapacak şekilde düzenlenmesi şeklinde uygulamalar yapılabilir. (Polat,2014).

KAYNAKÇA

Aksoy, E. (2013). A.B.D (New york), *Finlandiya, Singapur ve Türkiye’de öğretmen*

- eğitimindeki dönüşümler (2000-2010)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Aksoy, E., Gözütok, D.(2014). Amerika Birleşik Devletleri, Finlandiya, Singapur ve Türkiye’de öğretmen eğitimindeki dönüşümler. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 13(25), 23-26.
- Aktaş, M., Aksu, Ö., Türkmen, L., Solak, K., Kurt, H. ve Ekici, G. (2013). Türkiye ve bazı Avrupa Birliği ülkelerindeki hizmet öncesi öğretmen eğitimi sistemlerinin karşılaştırılması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(Özel Sayı), 131-145.
- Abbasioglu, E. (2017). *Japonya ve Finlandiya’da öğretmen yetiştirme ve atama sisteminin Türkiye ile karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akyüz, Y.(2000). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Bal, B. ve Başar, E.(2014). Finlandiya, Almanya, Singapur ve Türkiye’nin eğitim sistemleri açısından kademeler arası geçiş sistemlerinin karşılaştırılması, *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Dergisi*.No: 18776, 1-24.
- Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (Ed) (2014). Güney Kore eğitim sistemi. *Karşılaştırmalı eğitim yönetimi içinde*. Ankara: Nobel Akademik.
- Bakioğlu A., Elverici, S. (2018). Finlandiya eğitim sistemi, *Karşılaştırmalı Eğitim Yönetimi içinde*. Ankara: Nobel Akademik.
- Bakioğlu, A. ve Göçmen. G.(Ed.) (2014). Singapur eğitim sistemi. *Karşılaştırmalı eğitim yönetimi içinde*. Ankara: Nobel Akademik.
- Balci, A. (2005), *Açıklamalı Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Tekağaç Yayınevi.
- Barrows, L. C. , Moon B. and Vlascenau, L. (2003) *Institutional Approaches to Teacher Education within Higher Education in Europe: Current Models and New Developments*. Bucharest. Unicef
- Baydilek, N. B., Uça, S., Saracaloğlu, A.S., Gündoğdu, K. (2014). Türkiye, Güney Kore ve Japonya’da dershanecilik sisteminin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. 51, s.9-11.
- Canbulat, T., Avcı, G., Sipahi, S. (2016). ABD ve Kanada’da Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Tezlerin Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Card, J. (2005).Life and death exams in South Korea. *Asia Times*, 11(30), s.1-2.

- Demircioğlu, İ. (2002). Ortaöğretim tarih öğretmenlerinin İngiltere’de eğitimine genel bir bakış. *Milli Eğitim Dergisi*, s.153-154.
- Demirel,Ö. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ekinci, A. ve Öter, Ö. M. (2010). *Finlandiya’da eğitim ve öğretmen yetiştirme sistemi*. (Çalışma Ziyareti Raporu) Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Diyarbakır.
- Eraslan, L. (2006). Öğretmenlik mesleğine girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-31
- Gambhir, M., Broad, K., Evans, M., & Gaskell, J. (2008). Characterizing initial teacher education in Canada: Themes and issues. Toronto: Ontario Institute for Studies in Education.
- Gurbetoğlu, A. (2019). Öğretmen Eğitimi Yaklaşımları. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi. <https://docplayer.biz.tr>. (E.T. 28.04.2019).
- Gündoğan, F. (2014). Değişen Eğitim Anlayışı ışığında değişen öğretmen yetiştirme programları, *Diyalog*,2(1): 118-127.
- Kabaran, G., Görgeç İ. (2016). Güney Kore Hong Kong, Singapur, Türkiye’deki Öğretmen Yetiştirme Sistemleri’nin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,5(2),478-495.
- Kilimci,S.(2006).*Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması*,(Yayınlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Adana.
- Kim., E. (2007). The quality and qualifications of the teaching force in the republic of Korea.In R. M. Ingersoll (Ed.), A Comparative Study of Teacher Preparation and Qualifications in Six Nations.
- Korkmaz, H. (2015). Öğretmen Yetiştirme Yaklaşımları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <http://www.academia.edu>.(E.T. 26.04.2019).
- Meriç, G. ve Tezcan. R.(2005). Fen bilgisi öğretmeni yetiştirme programlarının örnek ülkeler kapsamında değerlendirilmesi.*BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi*,7(1),76-77.
- Orakçı, Ş. (2015), Şangay, Hong Kong, Singapur, Japonya ve Güney Kore’nin Öğretmen Yetiştirme Sistemleri’nin İncelenmesi, *Asya Öğretim Dergisi*, 3(2), 26-43.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi çağında öğretmen eğitimi, nitelikleri ve gücü*. Ankara: TED
- Özdemir, E., Ekşi, N., Özbaşaran, S., Güven, Ş. (2019). Kanada Eğitim Sistemi.<http://www.mabasar.com/Kan.B.pptx>. (E.T. 26.04.2019).

- Polat, S. (2014). *Türkiye'nin 2023 vizyonu ve eğitimde orta kalite tuzağı*. Setta Yayınları.
- Sahlberg, P. (2018). *Eğitimde Finlandiya Modeli*, İstanbul: Metropolis Yayıncılık.
- Sahlberg P. (2010). The Secret to Finland's Success: Educating Teachers, Stanford Center for Opportunity Policy in Education . Research Brief.
- Sahlberg, P. (2011). The Professional Educator Lessons from Finland, The Professional Educator Lessons from Finland, American Educator.
- Saracaloğlu, A. S., Gündoğdu, K., Baydilek, N. B. ve Uça, S. (2014). Türkiye, Güney Kore ve Japonya'da dershanecilik sisteminin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 51, 417-433.
- Vogrinc, J. and Zuljan, M.V., (2011). *European Dimensions of Teacher Education – Similarities and Differences*, Ljubljana : Faculty of Education ; Kranj : The National School of Leadership and Education,
- Yahaya, M. (2018). *Bazı gelişmiş ülkeler ile Nijer'deki sınıf öğretmenlerinin eğitimi ve istihdamı konusunda karşılaştırmalı bir analiz*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yakar, A. (2015). *Karşılaştırmalı Eğitim: Dünya Ülkelerinden Örneklerle*, Ankara: Anı Yayıncılık .
- Yeşil, S. (2016). *Pisa sınavlarında başarılı ilk beş ülkenin öğretmen yetiştirme ve istihdamı sistemleri ile Türkiye'nin öğretmen yetiştirme ve istihdam sisteminin karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Yıldız, A (2013). *Finlandiya'nın PISA başarısına etki eden faktörler bağlamında Türkiye'nin durumu*, (Yayımlanmamış Doktora tezi), Marmara Ün. Eğt. Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

İnternet Sitelerinden Bulunan Kaynaklar:

Unesco-İbe (2010), World Data on Education, VII Ed. 2010/2011, 22 Nisan 2019 tarihinde www.ibe.unesco.org sitesinden erişilmiştir.

Moe (2019) Ministry Education Singapore <https://www.moe.gov.sg> sitesinden 20.05.2019 tarihinde erişilmiştir.

Nie (2019) Singapore Teacher Education <https://www.nie.edu.sg> sitesinden 20.05.2019 tarihinde erişilmiştir.

<http://www.yilmazulusoy.com/tr/makaleler/egitim-ve-gelecegimiz>

<https://www.ataegitim.com.tr/universite-egitimi/kanada-universiteleri>

<http://kanadaegitimi.blogspot.com/2013/07/kanada-ogretmen-egitimi.html?m=1>

https://help.open.ac.uk/students/_data/documents/careers/becoming-a-teacher-england-nation-guide-2018-19.pdf. sitesinden 19 Nisan 2019 tarihinde erişilmiştir.

https://www.researchgate.net/publication/314925176_Turkiye'de_Ve_Bazi_Avrupa_Birligi_Ulkelerindeki_Ogretmen_Yetistirme_Uygulamalarinin_Karsilastirilmalari

<https://www.blogarti.com/ulkelere-ore-universite-sayilari.html>